

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13933
Tarih : 17-09-2025

10/3141

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Esendere beldesi Güvenli köyüne bağlı Neriman mezrasında ve Şemdinli ilçesi Öveç köyü Karaağaç (Derya) mezrasında Eylül 2025'te meydana gelen ve geniş alanlara yayılan yangınlar, yurttaşların müdahalelerinin engellendiğine ve iktidarın etkin biçimde harekete geçmediğine dair ciddi iddiaları gündeme getirmiştir. Söz konusu yangınların ormanları, köyleri, tarım ve mera alanlarını tahrip etmesi, yurttaşların barınma ve geçim haklarını kaybetmesine yol açması ve ekolojik yıkımı derinleştirmesi nedeniyle, ihmallerin ve sorumluların ortaya çıkarılması, yurttaşların kayıplarının telafi edilmesi ve ekolojik güvenliği esas alan politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Hakkâri ilimizin Yüksekova ilçesine bağlı Esendere beldesi Güvenli köyüne bağlı Nerman mezrasında 5 Eylül 2025'te başlayan yangın, coğrafi ve iklimsel koşulların da etkisiyle kısa sürede büyümüş, komşu köylere sıçramıştır. Yangına ilk müdahaleyi yapmak isteyen yurttaşların askerî birlikler tarafından engellendiği yönündeki iddialar, "yasaklı bölge" statüsünün afet ve acil durumlarda dahi yaşam hakkının önüne geçtiğini göstermektedir. Yurttaşların kendi yaşam alanlarını savunmasına izin verilmemesi, doğanın ve köylerin göz göre göre yok oluşa terk edilmesi anlamına gelmektedir.

7 Eylül 2025'te Şemdinli ilçesi Öveç köyü Karaağaç (Derya) mezrasında başlayan yangın, kısa sürede yerleşim alanlarına ulaşmış, köylerin tahliyesi gerçekleşmiş ve yangın geniş bir alana yayılmıştır. Yangına karşı devletin etkin ve zamanında bir müdahale geliştirememesi, özellikle gece görüşlü uçakların hâlâ envantere alınmamış olması, yangınların gece boyunca kontrolsüz biçimde büyümesine yol açmıştır. Bu durum sadece teknik yetersizlik değil, kamu kaynaklarının ekolojik güvenlikten uzak alanlara yönlendirilmesinin yarattığı politik bir tercihtir.

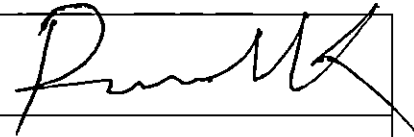
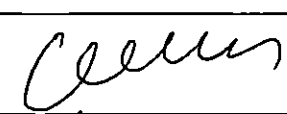
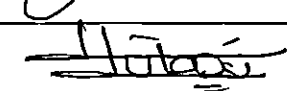
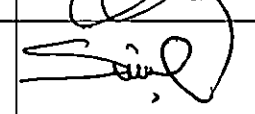
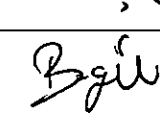
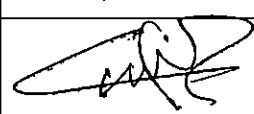
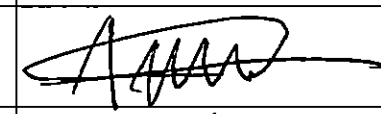
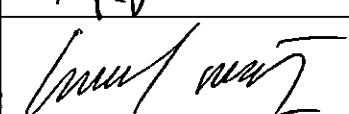
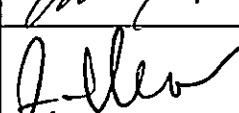
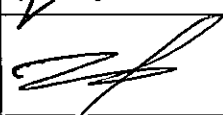
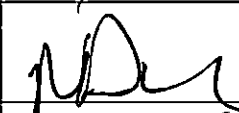
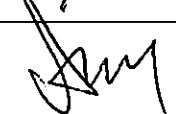
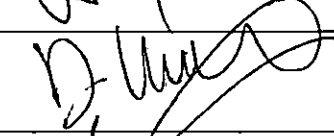
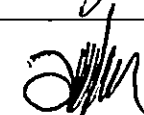
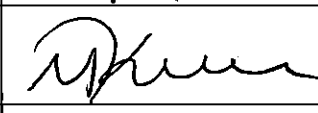
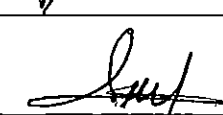
Her iki vaka, iktidarın anayasal yükümlülüklerini yerine getirmediğini göstermektedir. Anayasa'nın 56'ncı maddesi, devletin çevreyi koruma ve geliştirme görevini tanımlar. 6831 sayılı Orman Kanunu, yangınlara karşı korunmayı devletin asli sorumluluğu olarak belirler. Buna karşın; yangınların büyümesine göz yumulması, yurttaşların çabasının engellenmesi, etkin söndürme kapasitesinin sağlanmaması ve şeffaf veri paylaşımından kaçınılması, bu yükümlülüklerin bilinçli olarak ihlal edildiğine işaret etmektedir.

Özellikle Kürtlerin yoğun yaşadığı Hakkâri, Şırnak ve bölge kentlerinde son yıllarda meydana gelen yangınlar, sadece köylerin ve doğanın değil, aynı zamanda ekolojik dengenin ve kültürel yaşam alanlarının da tahribatına yol açmaktadır. Ekolojik yıkım, meraların, otlakların ve ormanların yok edilmesiyle hayvancılığı ve tarımsal üretimi çökertmekte; yaban hayatını geri dönülmez bir şekilde yok etmektedir. Bu yangınlar yalnızca ekolojik değil, aynı zamanda toplumsal bir yıkım yaratmaktadır.

Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2025 yılı 1 Ocak–17 Ağustos tarihleri arasında 5.231 yangın çıkmış, yaklaşık 64.500 hektar alan yok olmuştur. Bu veriler, Hakkâri ve Şırnak'taki yangınların münferit değil, ülke genelinde yapısal bir kriz bağlamında ele alınması gerektiğini göstermektedir. Yine özellikle Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı bölge kentlerinde müdahale eksiklikleri, askerî yasak statülerinin sivil müdahaleyi engellemesi ve şeffaflığın sağlanmaması, ekolojik adaletin sistematik biçimde ihlal edildiğini ortaya koymaktadır.

Hakkâri ve benzeri ekolojik açıdan kırılgan bölgelerde yaşanan yangınlar, yalnızca doğal varlıkların tahribatı değil; aynı zamanda yurttaşların yaşam hakkının, köylerin varlığının ve ekolojik dengenin doğrudan tehdit altında olduğunu açık göstergesidir. İktidarın yangınlara yönelik müdahale kapasitesindeki yetersizlikler, bazı bölgelerde yurttaşların kendi yaşam alanlarını savunma çabalarının askerî engellemelerle sınırlandırıldığına dair iddialar ve gerekli teknik donanımın sağlanmaması, yalnızca ekolojik tahribatı derinleştirmemekte; aynı zamanda çevresel adalet ilkesini ihlal ederek bölgesel ölçekte ekolojik adaletsizliği daha görünür ve ağır bir boyuta taşımaktadır.

Özellikle Kürt nüfusun yoğun yaşadığı Hakkâri ve Şırnak gibi bölge kentlerinde yaşanan bu tablo, iktidarın yükümlülüklerini yerine getirmediğine dair ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Bu nedenle, yaşanan yangınların tüm boyutlarıyla araştırılması, ihmallerin ve sorumlulukların açığa çıkarılması, gerekli idari ve hukuki süreçlerin başlatılması ve yangın yönetiminde yapısal eksikliklerin giderilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
2			
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	